

"IKKE VED MAGT OG IKKE VED STYRKE, MEN VED MIN ÅND, SIGER HÆRSKARERS HERRE"

Psykisk syge føler sig udstillet i nye sygehuse

Store glaspartier præger to nybyggede psykiatriske sygehuse og er planlagt ved tre kommende byggerier, men man udstiller patienterne, advarer forening for psykisk syge

AF FREDERIK FOGDE
fogde@k.dk

Med pomp og pragt blev et nyt psykiatrisk sygehus i Slagelse indviet i sensommeren 2015.

En revolutionerende arkitektonisk perle var bygget, og her havde man lavet glasvægge for at skabe gennemsigtighed og lyse lokaler og gange for dermed at optimere patienternes velvære. Samme tanker lå bag det nye psykiatriske sygehus i Aabenraa, der også åbnede i 2015.

Den nye arkitektur med lyse rum og transparens er en del af en strategi om "helende arkitektur" i sygehusbyggerier, men har siden åbningen af sygehusene mødt voldsom kritik, blandt andet i Lægeforeningens medlemsblad "Ugeskrift for læger", der for nylig har rejst debatten.

For selvom dagslys kan have en positiv effekt i forhold til humøret, kan det omvendt virke negativt, når man kan kigge direkte ind på patienterne igennem glaspartierne. Risikoen er, at de bliver utrygge og får forværet deres sygdom, lyder det, og det mener også Knud Kristensen, der er landsformand for Landsforeningen Sindslidendes Vel, bedre kendt som Sind.

"Man har været meget optaget af, at lys er godt, men så havde man altså bare lige glemt, at når der er lys, er der også indkig, og det kan stress patienterne. Den første konsekvens er, at man bliver

ubeholdigt til mode, og det kan forværre ens sygdom. Hvis man har det skidt og har en samtale med en medarbejder og kommer til at græde, så vil nogen måske vælge at lade være med at tage svære samtaler, fordi de er bange for at sidde og blotte sig i fuld offentlighed. Måske får man det dårligere af at være der, og endnu værre bliver det så, hvis nogen vælger at lade sig udskrive på grund af det. Det skader på alle måder," siger Knud Kristensen.

På Aabenraas nye psykiatriske sygehus har man derfor igangsat et arbejde med at sætte gardiner op, men erfaringerne fra Aabenraa bør man tage i betragtning, lyder det fra Sinds formand.

"Det kan se flot ud, når man kigger på modellen af byggeriet, men måske opdager man først fejlen, når bygningen står der. Jeg håber, at man retter op på det, men spørgsmålet er: Har man lavet samme fejl andre steder?", siger han.

Det er man måske på vej til. For helende arkitektur indgår i planlægningsbeskrivelserne af andre nye sygehuse. Blandt dem er nybyggeriet af Ny Psykiatri Bispebjerg i København, som allerede har meldt ud til Sundhedspolitisk Tidsskrift, at den nye bygning vil bestå af en stor mængde glas for at skabe transparens.

Man vil dog indlede en drøftelse om mængden af glaspartier efter bekymring fra brugerne.

Man har været meget optaget af, at lys er godt, men så havde man altså bare lige glemt, at når der er lys, er der også indkig, og det kan stress patienterne.

KNUD KRISTENSEN, LANDSFORMAND FOR LANDSFORENINGEN SINDSLIDENDES VEL

Også hos Det Nye Universitetshospital i Skejby ved Aarhus og på Nyt Hospital Nordsjælland i Hillerød vil der være store glaspartier i de dyre byggerier.

På Det Nye Universitetshospital i Skejby, der ligeledes vil indeholde en psykiatriske afdeling, vil man sørge for at afskærme så godt, man kan, oplyser projektleder Lene Stadil.

"Der er også store glaspartier i Psykiatrisk Center. Det er et bevidst valg i forhold til at få lys og naturen ind i bygningen, da det har en helbredende virkning. Dog er bygningen disponeret således, at glaspartierne vender ind mod indre lukkede gårdrum, hvor det ikke er muligt for andre end patienter, pårørende og personale at færdes. Cirka halvdelen af alle sengestuer er placeret på 1. sal, det vil sige her er ikke mulighed for forbi passerende for at se ind. Herudover arbejdes der med en folieløsning på vinduerne de steder, hvor det er nødvendigt at afskærme i forhold til indkig," skriver hun i en e-mail til Kristeligt Dagblad.

Hos Nyt Hospital Nordsjælland vil man ikke have psykiatriske afdelinger, men projektleder for byggeriet Mette Stokholm forsikrer, at man er opmærksom på problemet – også selvom det drejer sig om somatiske patienter.

"Det er bestemt noget, vi er meget opmærksomme på, og vi behandler privatlivet meget omhyggeligt. Der er evidens for, at udsigt til natur, at kunne følge dagens rytme og at kunne følge med i vejret har stor betydning for, hvor hurtigt du kommer dig, men det er en balance, man skal finde. De færreste trives jo, hvis de ikke kan se ud i naturen, men på den anden side skal man ikke krænke patienternes privatliv," siger Mette Stokholm, som tilføjer, at man blandt andet arbejder med at afskærme med hækkede og bearbejdede facader.

Hos foreningen Sind håber man på, at nye byggerier vil være opmærksomme på patienternes ønsker.

"Vi er mest optaget af at få rettet op på fejlene, og at man ikke gentager dem andre steder," siger Knud Kristensen.

FOTO: LEIF TUXEN

Da Charlotte Rørth's bog om at møde Jesus udkom, troede hun, at hun var sær. Små tre år senere har hun fået henvendelser fra over 1000 personer med oplevelser som hendes.

Debat side 10

Hvor går grænsen? Er det i orden at tage småting fra jobbet og hotellet? Etik side 4

FOTO: OLE MUNK

Flere tager på pilgrimsvandring, men forbløffes over det åndelige indhold.

Danmark side 3

Liv&Sjæl side 13-14

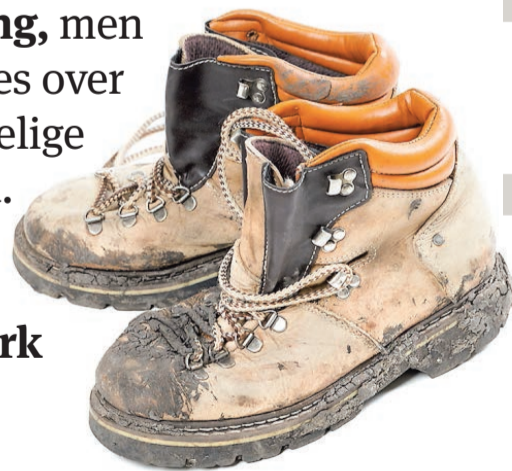

FOTO: COLOURBOX

læs også i dag

• **Danmark og Leder:** Frankrig var det første europæiske land, der forbød burka, men erfaringerne kan ikke direkte overføres side 2 og 8

• **Kultur:** Den japansk-britiske forfatter Kazuo Ishiguros eksistentielle forfatterkab modtager Nobelprisen i litteratur side 20

• **Baggrund:** Venstres værdier er ikke længere så liberale, at det gør noget side 21

Debatten om velfærd eller skattelettelser blegnede

Socialdemokratiet droppede i åbningsdebatten den hårde retorik om, at man må vælge mellem skattelettelser og bedre velfærd

politisk analyse

AF HENRIK HOFFMANN-HANSEN
POLITISK REDAKTØR

hoffmann@k.dk

Dansk Folkepartis formand, Kristian Thulesen Dahl, tog prisen for kunstnerisk mod, da Folketinget i går holdt åbningsdebatten. Han drillede statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) og Socialdemokratiets formand Mette Frederiksen med, at de i henholdsvis åbningstalen i tirsdagens og ved dagens debat var kommet vidt og bredt rundt i landets mange byer – og næsten rent brod han derefter ud i dansktopslageren "Vi kender Ganløse, Vanløse, Bovlund, Skovlunde, Håstrup og Tåstrup og Tårs..." og så videre.

Jo, det kommende kommunalvalg prægede folketingsårets første store generelle debat. Mette Frederiksen pegede for eksempel på, at regeringens planlagte skattelettelser bliver meget beskedne på Ærø og Langeland, hvorimod der bliver store lettelser for skatteborgere i nordsjællandske byer som Gentofte, Hørsholm og Rudersdal.

Venstres politiske ordfører Jakob Ellemann-Jensen blev undervejs udfrittet hårdt af oppositionen om, hvor regeringen har tænkt sig at finde de 5,2 milliarder kroner, som stadig mangler i den skatteplan, der blev lagt frem i august. Det kunne han dog ikke svare på, men han afviste, at der vil blive skåret i ydelser som folkepension, dagpenge eller Statens Uddannelsesstøtte.

Mest bemærkelsesværdigt var det, der ikke blev sagt om skat og velfærd. Især Socialdemokratiet har tidligere tordnet

mod skattelettelser, fordi der ikke både er råd til øget velfærd og lavere skat. Man må vælge.

Den retorik var lagt på hylden, mens det stadig blev problematiseret, at regeringens planlagte skattelettelser vil ramme socialt og geografisk skævt.

Partiet har øjensynligt indstillet sig på, at regeringen kommer til at gennemføre en skattereform med Dansk Folkeparti, som kan ende med at blive mere socialt afbalanceret, end det regeringen har foreslået.

En sådan aftale vil Socialdemokratiet have svært ved at banke løs på i en kommende valgkamp, hvor man i givet fald vil blive bedt om at svare på, om skattelettelserne skal ruller tilbage, hvis Socialdemokratiet får regeringsmagten.

FORTSÆTTER SIDE 3

Liv & Sjæl

Denne side er redigeret af Michael Sørensen

Anne Linnet koncert
Akustisk og intimt (3/11)

3-retters menu
Intimkoncert
1 x overnatning i standardværelse
1 x morgenbuffet

PR. PERS. FRA
1.250,-
ENKELTVÆRELSES
TILLÆG 200,-

HOTEL SABRO KRO
VIBORGVEJ 780, 8471 SABRO - SABROKRO, DK · T: 86 94 89 22

BLINDES ARBEJDE
Bæredygtigt kvalitetshåndværk
BØRSTER • KOSTE • TEKSTIL • KURVE

Butikker:
KØBENHAVN – Valkendorfsvej 3
ÅRHUS – Åboulevarden 59
ODENSE – Sønder Boulevard 68
HORSSENS – Thonbogade 5
SLAGELSE – Nytorv 2E

BLINDES ARBEJDE
HÅNDJØR

Bruxelles og EU

Rejser til EU's magtcenter med debat, politik og kultur
3 dage: Afgang 4. november og 25. november Pris: 1.980 kr.

Vi besøger EU's forskellige institutioner, og i EU-Parlamentet møder vi to af de danske medlemmer. Der er tid til at opleve stemningen i hovedstaden, og under busturen får vi en stribe indlæg om EU, og de politiske emner EU aktuelt arbejder med.

Medlem af rejsegarantifonden nr. 2401
LÆS MERE PÅ **deo.dk**
SKABER EU-DEBAT - TLF. 70 26 36 66 - www.deo.dk

Mennesket på godt og ondt
Tag med gennem 2.000 års kultur- og idehistorie med teolog Martin Herbst ved roret.
24.-27. nov. 2017

Løgumkloster
Refugium
T 7474 3301
loegumkloster-refugium.dk